

ปัจจัยที่กำหนดการวางแผนตรวจสอบธนาคารพาณิชย์

หลังจากที่ได้ศึกษาถึง เทคนิคของ เพอทที่ใช้ในการวางแผนและควบคุมในบทที่ผ่านมาแล้ว ก่อนที่จะได้นำเทคนิคดังกล่าวไปใช้ในการวางแผนและควบคุมการตรวจสอบธนาคารพาณิชย์ ควรที่จะได้ทราบถึงปัจจัยต่าง ๆ ที่มีผลต่อการวางแผนการตรวจสอบธนาคารพาณิชย์ เพื่อที่จะได้นำเทคนิคของเพอทมาใช้ได้อย่างสอดคล้องกัน

โครงการตรวจสอบธนาคารพาณิชย์แต่ละปี จะหมายถึงการคัดเลือกหรือกำหนดว่าในปีนั้น ๆ จะทำการตรวจสอบธนาคารพาณิชย์ใดบ้างและเป็นจำนวนเท่าใด ซึ่งจะนำไปสู่การวางแผนการตรวจสอบและควบคุมการปฏิบัติงานให้ เป็นไปตามแผนงานที่วางไว้ การที่จะวางโครงการหรือแผนงานได้จะมีปัจจัยอยู่หลายประการที่จะเป็นเครื่องกำหนดที่สำคัญและควรจะต้องถึงได้แก่

1. นโยบายการตรวจสอบธนาคารพาณิชย์
2. เขตปฏิบัติการตรวจสอบ
3. จำนวนสำนักงานธนาคารพาณิชย์
4. จำนวนเจ้าหน้าที่ตรวจสอบธนาคารพาณิชย์
5. เวลาที่ใช้ในการตรวจสอบธนาคารพาณิชย์

ในการอธิบายถึงปัจจัยต่าง ๆ ที่กล่าวข้างต้น ในลำดับต่อไปนี้จะให้สอดคล้องกับการทดลองวางแผนตัวอย่างโครงการตรวจสอบธนาคารพาณิชย์ ปี 2521 ซึ่งจะเป็นการวางแผนที่นำเพอทมาใช้

1. นโยบายการตรวจสอบธนาคารพาณิชย์

นโยบายการตรวจสอบธนาคารพาณิชย์ มีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการกำหนดทิศทางและภาพพจน์ของการตรวจสอบ การจะวางแผนงานหรือจัดโครงการตรวจสอบธนาคารพาณิชย์แต่ละปี ตลอดจนการกำหนดเวลาและเงื่อนไขการตรวจสอบอย่างไรขึ้นอยู่กับนโยบายที่ผู้บริหารงานตรวจสอบธนาคารพาณิชย์ได้วางไว้

โดยหลักการในการควบคุมธนาคารพาณิชย์จำเป็นจะต้องให้มีการติดตามความเคลื่อนไหวและพฤติกรรมของธนาคารพาณิชย์อย่างใกล้ชิดและสม่ำเสมอ ในการตรวจสอบธนาคารพาณิชย์ก็เช่นเดียวกันควรจะได้มีการตรวจสอบธนาคารพาณิชย์แต่ละสำนักงานโดยสม่ำเสมอและไม่ทิ้งช่วงระยะเวลาการตรวจสอบแต่ละครั้งให้ห่างกันนานเกินสมควร จนกระทั่งความเคลื่อนไหวหรือพฤติกรรมของสำนักงานธนาคารพาณิชย์แห่งนั้นได้กระทำลงไปโดยปราศจากการตรวจสอบความถูกต้องและข้อเท็จจริงโดยเจ้าหน้าที่ของรัฐอย่างทันทั่วถึง ในบางครั้งผลประโยชน์ของประชาชนอาจสูญเสียไปโดยความรู้เท่าไม่ถึงการณ์ และหรือโดยเจตนาของเจ้าหน้าที่ของธนาคารพาณิชย์

การวางนโยบายในการตรวจสอบธนาคารพาณิชย์ได้ยึดหลักการที่กล่าวข้างต้น จึงเป็นเรื่องของความพยายามที่จะปรับช่วงระยะเวลาให้เหมาะสม โดยพิจารณาปัจจัยอื่นให้สอดคล้องกัน เช่น ปริมาณงานคือจำนวนธนาคารพาณิชย์ และอัตรากำลังเจ้าหน้าที่ผู้ตรวจสอบ

นับแต่ได้มีการตรวจสอบธนาคารพาณิชย์ขึ้นในประเทศไทย ได้มีนโยบายการตรวจสอบธนาคารพาณิชย์ที่ควรกล่าวถึง และนำมาพิจารณาอยู่ 2 นโยบาย คือ นโยบายการตรวจสอบในช่วงระยะเวลาก่อนหน้าเดือนมิถุนายน 2518 และนโยบายการตรวจสอบสมัยปัจจุบัน ทั้งนี้เพื่อนำมาพิจารณาเปรียบเทียบข้อดีและข้อเสียของทั้ง 2 นโยบายดังกล่าว และเสนอนโยบายการตรวจสอบธนาคารพาณิชย์ในการวางแผนและควบคุมโดยใช้เพพทต่อไป

1) นโยบายการตรวจสอบธนาคารพาณิชย์ในช่วงระยะเวลาก่อนหน้าเดือน มิถุนายน 2518

ช่วงระยะเวลาก่อนเดือน มิถุนายน 2518 ย้อนหลังไปนั้น ธนาคารแห่งประเทศไทยได้วางนโยบายการตรวจสอบธนาคารพาณิชย์ไว้อย่างกว้าง ๆ คือ จะทำการตรวจสอบธนาคารพาณิชย์ แต่ละสำนักงานโดยเอกเทศเพื่อทราบฐานะและการดำเนินงานโดยทั่วไปของธนาคารพาณิชย์เป็นรายสำนักงาน ซึ่งหมายถึงการตรวจสอบเพื่อทราบกิจการและทรัพย์สินของสำนักงานธนาคารพาณิชย์แห่งนั้นโดยเฉพาะ ทั้งนี้ได้วางแผนการตรวจสอบดังนี้

- (1) สำนักงานธนาคารพาณิชย์ที่อยู่ในเขตกรุงเทพมหานคร นนทบุรี และสมุทรปราการ ซึ่งได้แก่สำนักงานใหญ่ของธนาคารพาณิชย์ที่จดทะเบียนในประเทศไทย สาขาของธนาคารพาณิชย์ที่จดทะเบียนในต่างประเทศ และสาขาของธนาคารพาณิชย์ที่จดทะเบียนในประเทศไทย จะทำการตรวจสอบสำนักงานแต่ละแห่งทุก 2 ปี
- (2) สำนักงานธนาคารพาณิชย์ที่อยู่นอกเขตที่กล่าวข้อ 1) จะทำการตรวจสอบทุก 3 ปี

(3) สำนักงานธนาคารพาณิชย์ใดที่มีการปฏิบัติไม่ชอบเป็นพิเศษ หรือสำนักงานธนาคารพาณิชย์ที่มีผู้ร้องเรียนว่ามีการปฏิบัติไม่ชอบโดยมีเหตุอันพึงสงสัยได้ จะทำการตรวจสอบทันทีที่พบว่ามีการปฏิบัติไม่ชอบนั้นหรือเมื่อได้รับการร้องเรียนจากบุคคลภายนอก

นโยบายการตรวจสอบที่กล่าวข้างต้นมีจุดอ่อนที่สำคัญคือ เป็นนโยบายการตรวจสอบที่เพ่งเล็งเฉพาะฐานะและการดำเนินงานของสำนักงานธนาคารพาณิชย์แต่ละสำนักงานแยกต่างหากจากกัน ทำให้ไม่สามารถประเมินฐานะและการดำเนินงานของธนาคารพาณิชย์นั้นทั้งธนาคารได้ และโดยเฉพาะอย่างยิ่งความมั่นคงและปลอดภัยของธนาคารพาณิชย์ยังไม่ได้รับการตรวจสอบอย่างเพียงพอ ทั้งนี้เว้นแต่การตรวจสอบสำนักงานใหญ่ของธนาคารพาณิชย์ที่จดทะเบียนในประเทศไทยที่มีสาขาน้อยแห่ง หรือการตรวจสอบสาขาของธนาคารพาณิชย์ที่จดทะเบียนในต่างประเทศ ซึ่งจะสามารถทราบทันที่ถึงความมั่นคงและปลอดภัยของธนาคารพาณิชย์ที่จดทะเบียนในประเทศนั้นหรือสาขานาคารพาณิชย์ที่จดทะเบียนในต่างประเทศแห่งนั้นเฉพาะภายใต้ระเบียบบังคับและกฎหมายของไทย

กล่าวโดยทั่วไป นโยบายการตรวจสอบนี้เป็นการจับภาพธนาคารพาณิชย์แต่ละธนาคารเฉพาะส่วน มิได้นำภาพต่าง ๆ เหล่านั้นมารวมกันให้เห็นส่วนที่มีขนาดใหญ่และแจ่มกว้างขึ้นอันจะทำให้เห็นถึงฐานะการดำเนินงานและความมั่นคงปลอดภัยของธนาคารพาณิชย์แห่งนั้นโดยใกล้เคียงความเป็นจริงที่สุด

2) นโยบายการตรวจสอบธนาคารพาณิชย์ในสมัยปัจจุบัน

โดยที่ไคมีการพิจารณาจุดอ่อนที่สำคัญของนโยบายการตรวจสอบธนาคารพาณิชย์ที่เคยใช้กันมาประกอบกับในระยะหลังการขยายตัวของธนาคารพาณิชย์เพิ่มขึ้นทั้งปริมาณธุรกิจและจำนวนสำนักงานสาขา ธนาคารแห่งประเทศไทยจึงได้ทำการปรับปรุงนโยบายและโครงการตรวจสอบเสียใหม่ให้เหมาะสมกับภาวะการณ์และเพื่อวัตถุประสงค์อันวางนโยบายเดิม นโยบายการตรวจสอบธนาคารพาณิชย์แผนใหม่ได้เริ่มทดลองใช้ในการตรวจสอบธนาคารพาณิชย์ ตั้งแต่ มิถุนายน 2518 และได้ใช้นโยบายนี้เรื่อยมาจนถึงปัจจุบัน นโยบายที่ได้รับการปรับปรุงใหม่มีแผนการดำเนินงานตรวจสอบ ดังนี้

(1) ในการตรวจสอบธนาคารพาณิชย์แห่งใดแห่งหนึ่ง เพื่อทราบฐานะและการดำเนินงานโดยทั่วไปของธนาคารนั้น จะตรวจสอบกิจการของสำนักงานใหญ่ของธนาคารไทยหรือสาขาของธนาคารต่างประเทศ พร้อมกับสาขาของธนาคารนั้นจำนวนหนึ่งตามที่จำเป็นให้ได้ปริมาณสินทรัพย์รวมกันไม่น้อยกว่าร้อยละ 60 ของสินทรัพย์รวมของธนาคารนั้น ๆ ทั้งนี้ โดยมุ่งถึงถึงความมั่นคงปลอดภัยของธนาคารพาณิชย์ การปฏิบัติตามกฎหมายและการปฏิบัติตามนโยบายของรัฐบาล เช่น การให้สินเชื่อทางเกษตรของธนาคารพาณิชย์ เป็นต้น

(2) นอกจากการตรวจสอบเพื่อทราบฐานะและการดำเนินงานโดยทั่วไปของธนาคารพาณิชย์แต่ละธนาคารที่กล่าวข้างต้นแล้ว อาจส่งผู้ตรวจการธนาคารพาณิชย์เข้าตรวจสอบธนาคารพาณิชย์บางสำนักงานโดยเอกเทศ เพื่อทราบพฤติกรรม หรือกิจการของสำนักงานธนาคารพาณิชย์แห่งนั้นโดยเฉพาะก็ได้

นโยบายการตรวจสอบธนาคารพาณิชย์ที่ได้รับการปรับปรุงขึ้นใหม่นี้ จะสังเกตเห็นได้ว่า ส่วนหนึ่งยังคงรักษานโยบายเดิมไว้คือการตรวจสอบแต่ละสำนักงานโดยเอกเทศ แต่ข้อใหญ่ใจความอยู่ที่จะให้มีการตรวจสอบสำนักงานใหญ่ของธนาคารไทย หรือสาขาธนาคารต่างประเทศพร้อมกับสาขาของธนาคารนั้น ทั้งนี้เป้าหมายสำคัญคือจะทำให้ทราบถึงฐานะการดำเนินงาน เหตุการณ์ และความมั่นคงปลอดภัยของธนาคารพาณิชย์แห่งนั้นโดยส่วนรวม การกำหนดปริมาณสินทรัพย์ของธนาคารพาณิชย์ที่จะทำการตรวจสอบไว้ไม่ต่ำกว่าร้อยละ 60 ก็เพื่อความรวดเร็วในการประเมินผลการตรวจสอบและลดปัญหาคำสั่งเจ้าหน้าที่ผู้ตรวจสอบไม่เพียงพอที่จะทำการตรวจสอบได้ร้อยละ 100 ในทันทีทันใด เหตุผลอีกประการหนึ่งก็คือ ขนาดของสินทรัพย์ในปริมาณที่กำหนดก็จัดว่าเพียงพอจะทำให้ทราบถึงฐานะการดำเนินงานและความมั่นคงปลอดภัยของธนาคารพาณิชย์แห่งนั้นได้ หากจะมองอีกแง่หนึ่ง จะเป็นการปรับปรุงวิธีการตรวจสอบโดยนำวิธีการสุ่มตัวอย่างทางสถิติ (Sampling Method) . เข้ามาใช้ ได้แก่การคัดเลือกสาขาของธนาคารพาณิชย์ที่จะทำการตรวจสอบให้ได้ปริมาณสินทรัพย์รวมกันไม่ต่ำกว่าร้อยละ 60 ของปริมาณสินทรัพย์ทั้งสิ้นของธนาคารพาณิชย์นั้น

เมื่อพิจารณานโยบายการตรวจสอบทั้งสองนโยบายแล้ว จะเห็นว่านโยบายการตรวจสอบสมัยปัจจุบันมีความเหมาะสมมากกว่านโยบายแรก เพราะสามารถกำหนดทิศทางของการตรวจสอบได้ชัดเจนขึ้น กล่าวคือสามารถตรวจสอบคุณภาพและประเมินฐานะของกิจการและสินทรัพย์ของธนาคารทั้งธนาคารได้อย่างชัดเจนกว่านโยบายแรก แม้ว่าไม่สามารถกระทำได้อย่างครบถ้วน แต่ก็อยู่ในระดับที่ให้ความพอใจได้ดีกว่า ฉะนั้นในการทบทองวางแผนตัวอย่างโครงการตรวจสอบธนาคารพาณิชย์จะยึดนโยบายการตรวจสอบสมัยปัจจุบันเป็นหลัก ซึ่งนอกจากจะด้วยเหตุผลที่กล่าวข้างต้นแล้ว การเลือกนโยบายการตรวจสอบสมัยปัจจุบันมาใช้ในการทบทองวางแผนตัวอย่างโครงการยังเป็นการกระทำที่ใกล้เคียงความเป็นจริงยิ่งขึ้น

อย่างไรก็ตามโดยที่นโยบายการตรวจสอบสมัยปัจจุบันมิได้กำหนดเงื่อนไขในเรื่องเวลาที่จะตรวจสอบธนาคารพาณิชย์แต่ละแห่งว่า ควรจะให้มีการตรวจสอบอย่างน้อย

ก็ปีต่อหนึ่งครั้ง ดังเช่นนโยบายแรกที่กำหนดไว้ เมื่อพิจารณาตามความเหมาะสม มีให้
 ละทิ้งช่วงเวลาดำเนินการตรวจสอบแต่ละธนาคารนานเกินไป กับพิจารณาถึงจำนวนธนาคาร
 พาณิชย์ที่มีอยู่อย่างมากมายแล้ว และเพื่ออำนวยความสะดวกในการวางแผน ในที่นี้ได้
 เสนอให้เพิ่มเงื่อนไขด้านเวลาเข้าไปด้วย คือ สำนักงานธนาคารพาณิชย์แต่ละสำนักงาน
 ควรจะได้รับการตรวจสอบอย่างน้อย 3 ปีต่อครั้ง และจะไว้เงื่อนไขด้านเวลานี้เป็น
 หลักในการวางแผนการตรวจสอบต่อไป

2. เขตปฏิบัติการตรวจสอบ

เขตปฏิบัติการตรวจสอบ หมายถึง เขตภูมิภาคที่แบ่งออกตามความรับผิดชอบ
 ในการดำเนินงานของธนาคารแห่งประเทศไทยระหว่างสำนักงานใหญ่กับสาขาของธนาคาร
 แห่งประเทศไทยทั้ง 3 แห่ง ได้แก่ สาขาภาคเหนือ สาขาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
 และสาขาภาคใต้ ทั้งนี้เพื่อกระจายอำนาจการตรวจสอบธนาคารพาณิชย์ซึ่งแต่เดิมรวม
 อยู่ที่ส่วนกลางคือสำนักงานใหญ่ของธนาคารแห่งประเทศไทยเพียงแห่งเดียวออกไปให้อยู่
 ในความรับผิดชอบของสาขา การแบ่งเขตปฏิบัติการตรวจสอบได้เริ่มตั้งแต่ได้มีการปรับ-
 ปรับนโยบายการตรวจสอบแผนใหม่ เมื่อปี พ.ศ. 2518 และได้จัดส่งเจ้าหน้าที่ผู้ตรวจ
 สอบธนาคารพาณิชย์ไปประจำ ณ สาขาภาคต่างๆตั้งแต่วันที่ พ.ศ. 2519 โดยจัดตั้ง
 หน่วยงานเรียกว่า หน่วยกำกับสถาบันการเงิน ขึ้นสาขาภาคละ 1 หน่วย ให้มีหน้าที่ทำ
 การตรวจสอบธนาคารพาณิชย์และสถาบันการเงินอื่นทุกสำนักงานที่ตั้งอยู่ในเขตความรับ
 ผิดชอบของสาขาภาคแห่งนั้น โดยประสานงานกับการตรวจสอบธนาคารพาณิชย์ในส่วน
 กลางซึ่งอยู่ภายใต้การดำเนินงานของฝ่ายกำกับและตรวจสอบสถาบันการเงิน

ตารางที่ 1 แสดงการแบ่งเขตปฏิบัติการตรวจสอบที่แบ่งออก
 ตามภูมิภาค ประกอบด้วยภาคกลาง 25 จังหวัด อยู่ภายใต้ความรับผิดชอบของฝ่ายกำกับ
 และตรวจสอบสถาบันการเงิน ภาคเหนือ 16 จังหวัด ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 16
 จังหวัด และภาคใต้ 14 จังหวัด อยู่ภายใต้ความรับผิดชอบของหน่วยกำกับสถาบันการ
 เงินสาขาภาคเหนือ สาขาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และสาขาภาคใต้ตามลำดับ

ตารางที่ 1

แสดงการแบ่งเขตปฏิบัติการตรวจสอบธนาคารพาณิชย์

ภาค	ผู้รับผิดชอบในเขตปฏิบัติการ	จังหวัด	
		จำนวน	ชื่อจังหวัด
กลาง	ฝ่ายกำกับและตรวจสอบสถาบันการเงิน (ได้แก่ส่วนตรวจสอบธนาคารพาณิชย์ 1 และส่วนตรวจสอบธนาคารพาณิชย์ 2)	25	กรุงเทพมหานคร กาญจนบุรี จันทบุรี ฉะเชิงเทรา ชลบุรี ชัยนาท ตรวค นนทบุรี นครนายก นครปฐม ปทุมธานี ปราจีนบุรี ประจวบคีรีขันธ์ พระนครศรีอยุธยา เพชรบุรี ระยอง ราชบุรี ลพบุรี สระบุรี สิงห์บุรี สมุทรปราการ สมุทรสาคร สมุทรสงคราม สุพรรณบุรี อ่างทอง
เหนือ	หน่วยกำกับสถาบันการเงิน สาขาภาคเหนือ	16	กำแพงเพชร เชียงราย เชียงใหม่ ตาก น่าน นครสวรรค์ พิจิตร พิษณุโลก เพชรบูรณ์ แพร่ แม่ฮ่องสอน ลำปาง ลำพูน สุโขทัย อุทัยธานี อุตรดิตถ์

ตารางที่ 1 (ต่อ)

แสดงการแบ่ง เขตปฏิบัติการตรวจสอบธนาคารพาณิชย์

ภาค	ผู้รับผิดชอบในเขตปฏิบัติการ	จังหวัด	
		จำนวน	ชื่อจังหวัด
ตะวันออก เฉียงเหนือ	หน่วยกำกับสถาบันการเงิน สาขาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	16	กาฬสินธุ์ ขอนแก่น ชัยภูมิ นครพนม นครราชสีมา บุรีรัมย์ มหาสารคาม ยโสธร ร้อยเอ็ด เลย ศรีสะเกษ สกลนคร สุรินทร์ หนองคาย อุดรธานี อุบลราชธานี
ใต้	หน่วยกำกับสถาบันการเงิน สาขาภาคใต้	14	กระบี่ ชุมพร ตรัง นครศรีธรรมราช นราธิวาส ปัตตานี พังงา พัทลุง ภูเก็ต ยะลา ระนอง สงขลา สตูล สุราษฎร์ธานี
	รวม	71	

นอกจากเหตุผลในการกระจายอำนาจการตรวจสอบออกไปสู่ภูมิภาคแล้ว การแบ่งเขตปฏิบัติการตรวจสอบ ยังมีเหตุผลในการกำหนดเขตการควบคุมธนาคารพาณิชย์ ทั้งนี้เพื่อให้ผู้ตรวจสอบธนาคารพาณิชย์ได้ใกล้ชิดกับธนาคารพาณิชย์ในส่วนภูมิภาคมากยิ่งขึ้น สามารถทำการตรวจสอบแต่ละสำนักงานและแต่ละจังหวัดได้บ่อยครั้งยิ่งขึ้นกว่าเมื่อยังไม่มี การแบ่งเขตการตรวจสอบ ความใกล้ชิดดังกล่าว ช่วยให้ผู้ตรวจสอบได้ทราบถึงปัญหาและอุปสรรคต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นกับธนาคารพาณิชย์ทั้งในด้านการปฏิบัติงานของธนาคารพาณิชย์

ความมั่นคง ปลอดภัย และฐานะการดำเนินงาน รวมตลอดถึงปัญหาและอุปสรรคที่อาจเกิดขึ้น เกี่ยวกับการปฏิบัติงานตรวจสอบธนาคารพาณิชย์ในส่วนภูมิภาคนั้นอย่างถูกต้องแท้โดยตรง และจะนำมาซึ่งการแก้ไขปัญหาและอุปสรรคได้ถูกต้องและรวดเร็วยิ่งขึ้น

นอกจากแบ่ง เขตปฏิบัติการตามภูมิภาคแล้วในการตรวจสอบธนาคารพาณิชย์ในส่วนกลางซึ่งอยู่ภายใต้ความรับผิดชอบโดยตรงของฝ่ายกำกับและตรวจสอบสถาบันการเงิน ยังได้จัดแบ่งส่วนงานที่ทำหน้าที่ตรวจสอบธนาคารพาณิชย์ออกเป็น 2 ส่วน คือ ส่วนตรวจสอบธนาคารพาณิชย์ 1 และส่วนตรวจสอบธนาคารพาณิชย์ 2 ร่วมกันทำหน้าที่ตรวจสอบธนาคารพาณิชย์ทุกธนาคารที่อยู่ในเขตปฏิบัติการภาคกลาง เหตุผลในการแบ่งแยกส่วนงานที่ทำหน้าที่ตรวจสอบธนาคารพาณิชย์ออกเป็น 2 ส่วน ก็เพื่อไว้รับกับการเพิ่มอัตราค่าจ้างเจ้าหน้าที่ผู้ตรวจสอบ ทั้งนี้โดยมีผลสืบเนื่องมาจากการขยายเพิ่มของจำนวนสำนักงานธนาคารพาณิชย์

ปัจจุบัน ส่วนตรวจสอบธนาคารพาณิชย์ 1 และ 2 ได้แบ่งหน้าที่ในการตรวจสอบธนาคารพาณิชย์ออกตามรายชื่อของธนาคารพาณิชย์ ดังแสดงในตารางที่ 2

ศูนย์วิทยพัชกร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 2

แสดงการแบ่งธนาคารพาณิชย์ในความรับผิดชอบ
 ของส่วนตรวจสอบธนาคารพาณิชย์ 1 และ 2

ส่วนตรวจสอบธนาคารพาณิชย์ 1		ส่วนตรวจสอบธนาคารพาณิชย์ 2	
ลำดับที่	ธนาคาร	ลำดับที่	ธนาคาร
<u>ธนาคารจดทะเบียนในประเทศ</u>		<u>ธนาคารจดทะเบียนในประเทศ</u>	
1	กรุงเทพฯ พาณิชยการ	1	กรุงเทพ
2.	กรุงไทย	2	กรุงศรีอยุธยา
3	ไทยท努	3	กสิกรไทย
4	ไทยพาณิชย์	4	ทหารไทย
5	นครหลวงไทย	5	มหานคร
6	ศรีนคร	6	สหธนาคาร
7	เอเชีย	7	หวังหลี
8	เอเชียทรัสต์	8	แหลมทอง
<u>ธนาคารจดทะเบียนในต่างประเทศ</u>		<u>ธนาคารจดทะเบียนในต่างประเทศ</u>	
9	กวางตุ้ง	9	ซีไอทง
10	ชาร์เตอร์ด	10	แห่งโตเกียว
11	เซสแมนฮัตตัน	11	สหมาลายัน
12	ภารตโอเวอร์ซีส์	12	แห่งอเมริกา
13	มิตซูบิ	13	อินโดจีนและสุเอซ
14	เมอร์แคนไทล์	14	ฮ่องกงและเซี่ยงไฮ้
15	สากลพาณิชย์แห่งประเทศจีน		

การแบ่งเขตปฏิบัติการตรวจสอบมีผลต่อการวางโครงการ การตรวจสอบ
 ธนาคารพาณิชย์ กล่าวคือ โครงการตรวจสอบธนาคารพาณิชย์แต่ละปีจะถูกแบ่งออกเป็น
 โครงการย่อย ๆ 5 โครงการ ได้แก่โครงการตรวจสอบธนาคารพาณิชย์ของส่วนตรวจสอบ
 ธนาคารพาณิชย์ทั้ง 2 และโครงการตรวจสอบธนาคารพาณิชย์ของสาขาภาคทั้ง 3 แห่ง
 ในแต่ละโครงการย่อยนั้นก็จะมีทั้งการตรวจสอบแบบสำนักงานใหญ่รวมสาขา และการตรวจ
 สอบแบบเอกเทศ ข้อควรระมัดระวังในการวางแผน คือ ในการตรวจสอบแบบสำนักงาน
 ใหญ่รวมสาขานั้น ควรจะคัดเลือกสาขาที่จะทำการตรวจสอบ ให้กระจายอยู่ตามภาคต่าง ๆ
 ที่ธนาคารนั้น เปิดดำเนินการอยู่ เมื่อจะทำการตรวจสอบสำนักงานใหญ่ของธนาคารนั้น
 ในกรุงเทพมหานคร ก็จะส่งการให้หน่วยกำกับสถาบันการเงินภาคต่าง ๆ ทำการตรวจสอบ
 สาขาของธนาคารพาณิชย์ที่เลือกไว้แล้วนั้นพร้อมกันไป ตัวอย่างเช่น หากส่วนตรวจสอบ
 ธนาคารพาณิชย์ 1 จะทำการตรวจสอบธนาคารกรุงเทพ ที่อยู่ในความรับผิดชอบ และ
 ธนาคารกรุงเทพมีสาขาตั้งอยู่ในภาคเหนือหลายสาขา แต่ได้เลือกสาขาเชียงใหม่ไว้เพื่อ
 ทำการตรวจสอบพร้อมกับการตรวจสอบสำนักงานใหญ่ ฉะนั้น เมื่อส่วนตรวจสอบธนาคาร
 พาณิชย์ 1 เข้าตรวจสอบสำนักงานใหญ่ของธนาคารกรุงเทพแล้ว ก็จะให้หน่วยกำกับสถาบัน
 การเงินสาขาภาคเหนือตรวจสอบ สาขาเชียงใหม่ของธนาคารกรุงเทพด้วย ในทำนอง
 เดียวกัน ถ้าส่วนตรวจสอบธนาคารพาณิชย์ 2 จะทำการตรวจสอบธนาคารกรุงเทพ ที่อยู่
 ในความรับผิดชอบ และได้เลือกสาขาของธนาคารกรุงเทพ ไว้ทั้ง 3 ภาค ก็จะให้หน่วย
 กำกับสถาบันการเงินทั้ง 3 ภาค ตรวจสอบสาขาที่เลือกไว้ นั้น พร้อมทั้งที่ส่วนตรวจสอบ
 ธนาคารพาณิชย์ 2 ตรวจสอบสำนักงานใหญ่ธนาคารกรุงเทพด้วย

3. จำนวนสำนักงานธนาคารพาณิชย์

โดยที่โครงการตรวจสอบธนาคารพาณิชย์ จะประกอบด้วยการตรวจสอบสำนักงาน
 ธนาคารพาณิชย์ต่าง ๆ ในการวางแผนจึงจำเป็นต้องทราบว่า จะทำการตรวจสอบธนาคาร
 พาณิชย์เป็นจำนวนเท่าใด โดยให้สอดคล้องกับนโยบายที่วางไว้ และให้เหมาะสมกับจำนวน
 ธนาคารพาณิชย์ที่มีอยู่ทั้งหมด

จากนโยบายการตรวจสอบที่จะให้มีการตรวจสอบธนาคารพาณิชย์ทุกธนาคาร
อย่างน้อย 3 ปีครั้ง นั่นก็คือ ในขณะที่ทำการวางแผนนั้น จำนวนธนาคารพาณิชย์ทั้งสิ้น
ที่มีอยู่ขณะนั้น ได้ถูกกำหนดแล้วว่า จะต้องทำการตรวจสอบให้ครบทุกธนาคาร ภายใน
เวลา 3 ปี ในการวางแผนโครงการตรวจสอบแต่ละปี ก็จะนำจำนวนธนาคารที่มีอยู่ทั้งหมด
หารด้วย 3 จะได้จำนวนเฉลี่ยที่จะตรวจสอบในปีต่อไป

ฉะนั้นในขณะที่วางแผนการตรวจสอบ จำเป็นต้องทราบว่า มีธนาคารพาณิชย์
ที่เปิดดำเนินการอยู่ขณะนั้น เป็นจำนวนเท่าใด จากนั้นก็จะจัดสรรการตรวจสอบให้ครบ
ทุกธนาคารภายในเวลา 3 ปี

สำหรับการวางแผนตัวอย่างโครงการตรวจสอบธนาคารพาณิชย์ ปี 2521
จะถือว่า เวลาขณะที่วางแผนจะเป็นเดือน ธันวาคม 2520 จึงใช้จำนวนสำนักงานธนาคาร
พาณิชย์ที่เปิดดำเนินการอยู่เพียงสิ้นเดือน พฤศจิกายน 2520 จากตารางที่ 3
และตารางที่ 4 แสดงให้เห็นว่าเพียงสิ้นเดือน พฤศจิกายน 2520 จำนวน
สำนักงานธนาคารพาณิชย์ที่จดทะเบียนในประเทศไทยมีทั้งสิ้น 1,139 สำนักงาน และ
สาขาธนาคารพาณิชย์ที่จดทะเบียนในต่างประเทศ 19 สำนักงาน เมื่อตัวเฉลี่ยระยะเวลา
การตรวจสอบ 3 ปีแล้ว ในระหว่างปี พ.ศ. 2521 - 2523 จะต้องทำการตรวจสอบ
สำนักงานธนาคารพาณิชย์ที่จดทะเบียนในประเทศไทยให้ได้อย่างน้อยปีละ 382 สำนักงาน
และสาขาธนาคารพาณิชย์ที่จดทะเบียนในต่างประเทศให้ได้อย่างน้อยปีละ 7 สำนักงาน

ในจำนวนสำนักงานธนาคารพาณิชย์ที่จดทะเบียนในประเทศไทยที่จะทำการ
ตรวจสอบปีละ 382 สำนักงานนั้น แบ่งออกเป็นการตรวจสอบโดยส่วนตรวจสอบธนาคาร
พาณิชย์ 1 จำนวน 99 สำนักงาน ซึ่งประกอบด้วย สำนักงานใหญ่ 3 สำนักงาน สาขา
ในกรุงเทพมหานคร 50 สำนักงาน และสาขาในภูมิภาค 46 สำนักงาน การตรวจสอบ
โดยส่วนตรวจสอบธนาคารพาณิชย์ 2 จำนวน 125 สำนักงาน ประกอบด้วยสำนักงานใหญ่
3 สำนักงาน สาขาในกรุงเทพมหานคร 72 สำนักงาน และสาขาในภูมิภาค 50 สำนักงาน
และการตรวจสอบโดยหน่วยกำกับสถาบันการเงินสาขาภาคเหนือ สาขาภาคใต้และสาขาภาค
ตะวันออกเฉียงเหนืออีก 60, 48 และ 50 สำนักงานตามลำดับ

สำหรับสาขาธนาคารพาณิชย์ที่จดทะเบียนในต่างประเทศที่จะทำการตรวจสอบ
 อย่างน้อยปีละ 7 สำนักงาน แบ่งออกเป็นการตรวจสอบโดยส่วนตรวจสอบธนาคารพาณิชย์
 1 จำนวน 4 สำนักงาน ประกอบด้วยสาขาใหญ่ 3 สำนักงาน และสาขาย่อย 1 สำนักงาน
 และการตรวจสอบโดยส่วนตรวจสอบธนาคารพาณิชย์ 2 จำนวน 3 สำนักงาน ประกอบด้วย
 สาขาใหญ่ 2 สำนักงาน และสาขาย่อย 1 สำนักงาน อย่างไรก็ตาม สำหรับหน่วยกำกับ
 สถาบันการเงินสาขาภาคใต้ จะต้องทำการตรวจสอบสาขาย่อยของธนาคารชาร์เตอร์ด
 เพิ่มขึ้นอีก 1 สำนักงาน ในปีที่มีการตรวจสอบสาขาใหญ่ของธนาคารดังกล่าวในกรุงเท
 มมหานคร

ด้วยการถี่ถ้วนดังกล่าวจะเห็นได้ว่า ธนาคารพาณิชย์ทุกสำนักงานที่เปิดดำเนินการ
 การเพียงสิ้นเดือน พฤศจิกายน 2520 จะได้รับการตรวจสอบครบถ้วนในระยะเวลา 3 ปี
 ตั้งแต่ พ.ศ. 2521 - 2523 ส่วนธนาคารพาณิชย์ที่เปิดดำเนินการระหว่างเดือน (ธันวาคม)
 2520 - พฤศจิกายน 2523 จะนำมาคำนวณเฉลี่ยการตรวจสอบระยะเวลา 3 ปี ตั้งแต่
 พ.ศ. 2524 - 2526 ทั้งนี้เนื่องจากสำนักงานธนาคารที่เปิดดำเนินการระหว่างเวลา
 ดังกล่าวยังมีเวลาค่าเป็นการไม่ถึง 3 ปี จึงยังไม่ครบรอบการตรวจสอบอย่างน้อย 3 ปี
 ต่อครั้งตามที่ได้วางนโยบายไว้ การตรวจสอบธนาคารพาณิชย์ดังกล่าวในช่วงปี 2521 -
 2523 จึงยังไม่มี ความจำเป็นที่จะบรรจุไว้ในแผนตรวจสอบ

ศูนย์วิจัยทรัพยากร
 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 3

แสดงจำนวนสำนักงานธนาคารพาณิชย์ที่จดทะเบียนในประเทศไทยทั้งสิ้น เพียงสิ้นเดือน พฤศจิกายน 2520 และส่วนเฉลี่ยตามเกณฑ์การตรวจสอบอย่างน้อย 3 ปี ต่อครั้ง

ธนาคารพาณิชย์ จดทะเบียนใน ประเทศไทย	จำนวน ทั้งสิ้น	เขตปฏิบัติการ						
		ฝ่ายกำกับและตรวจสอบสถาบัน การเงิน				หน่วยกำกับสถาบันการเงิน		
		รวม	สำนัก งานใหญ่	สาขาใน กรุงเทพ มหานคร	สาขาใน ภูมิภาค	สาขา ภาคเหนือ	สาขา ภาคใต้	สาขาภาค ตะวันออก เฉียงเหนือ
1) ในความรับผิดชอบ ของส่วน ตรวจสอบ ธนาคารพาณิชย์								
กรุงเทพฯ พาณิชย์การ	110	41	1	15	25	41	20	8
กรุงเทพฯ ไทย	150	73	1	25	47	29	22	26
ไทยทพ	12	11	1	10	-	1	-	-
ไทยพาณิชย์	79	49	1	30	18	10	7	13
นครหลวงไทย	91	51	1	19	31	11	25	4
ศรีนคร	48	43	1	36	6	3	1	1
เอเชีย	16	10	1	4	5	-	4	2
เอเชียพริสต์	24	16	1	9	6	2	4	2
รวม (1)	530	294	8	148	138	97	83	56
เฉลี่ยการตรวจสอบ 3 ปี ปีละ (2)	179	99	3	50	46	33	28	19

ตารางที่ 3 (ต่อ)

แสดงจำนวนสำนักงานธนาคารพาณิชย์ที่จดทะเบียนในประเทศไทยทั้งสิ้น เพียงสิ้นเดือน พฤศจิกายน 2520 และส่วนเฉลี่ยตามเกณฑ์การตรวจสอบอย่างน้อย 3 ปี ต่อครั้ง

ธนาคารพาณิชย์ จดทะเบียนใน ประเทศไทย	จำนวน ทั้งสิ้น	เขตปฏิบัติการ						
		ฝ่ายกำกับและตรวจสอบสถาบัน การเงิน				หน่วยกำกับสถาบันการเงิน		
		รวม	สำนัก งานใหญ่	สาขาใน กรุงเทพมหานคร	สาขาใน ภูมิภาค	สาขา ภาคเหนือ	สาขา ภาคใต้	สาขาภาค ตะวันออก เฉียงเหนือ
2) ในความรับผิดชอบ ของส่วน ตรวจสอบธนาคาร พาณิชย์ 2								
กรุงเทพ	182	106	1	64	41	28	21	27
กรุงศรีอยุธยา	107	75	1	45	29	10	9	13
กสิกรไทย	166	103	1	54	48	26	12	25
ทหารไทย	45	24	1	13	10	6	5	10
มหานคร	49	23	1	15	7	7	10	9
สหธนาคาร	52	33	1	18	14	5	4	10
หวังหลี	5	5	1	3	1	-	-	-
แหลมทอง	3	3	1	2	-	-	-	-
รวม (3)	609	372	8	214	150	82	61	94
เฉลี่ยการตรวจสอบ 3 ปี ปีละ (4)	203	125	3	72	50	27	20	31
รวมทั้งสิ้น(1)+(3)	1,139	666	16	362	288	179	144	150
รวมเฉลี่ยการ ตรวจสอบ 3 ปี ปีละ (2) + (4)	382	224	6	122	96	60	48	50

ตารางที่ 4

แสดงจำนวนสำนักงานธนาคารพาณิชย์ที่จดทะเบียนในต่างประเทศ เพียงสิ้นเดือน
พฤศจิกายน 2520 และส่วนเฉลี่ยตามเกณฑ์การตรวจสอบอย่างน้อย 3 ปี ต่อครั้ง

ธนาคารพาณิชย์ จดทะเบียนในต่างประเทศ	จำนวน ทั้งสิ้น	เขตปฏิบัติการ					
		ฝ่ายกำกับและตรวจสอบ สถาบันการเงิน				หน่วยกำกับ สถาบันการเงิน	
		รวม	สาขา ใหญ่	สาขา ย่อย	สาขาใน ภูมิภาค	สาขา ภาคใต้	สาขา ภาคอื่นๆ
1) <u>ในความรับผิดชอบของส่วน ตรวจสอบธนาคารพาณิชย์</u>							
กว้างตุง	1	1	1	-	-	-	-
ชาร์เตอร์ด	3	2	1	1	-	1*	-
เซสแมนส์ตัน	1	1	1	-	-	-	-
การทโอเวอร์ ซีส์	1	1	1	-	-	-	-
นิทซุย	2	2	1	1	-	-	-
เมอร์แคนไทล์	2	2	1	1	-	-	-
สากลพาณิชย์แห่งประเทศไทย	1	1	1	-	-	-	-
รวม (1)	11	10	7	3	-	1	-
เฉลี่ยการตรวจสอบ 3 ปี ปีละ (2)	4	4	3	1	-	-	-

ตารางที่ 4 (ต่อ)

แสดงจำนวนสำนักงานธนาคารพาณิชย์ที่จดทะเบียนในต่างประเทศ เพียงสิ้นเดือนพฤศจิกายน 2520 และส่วนเฉลี่ยตามเกณฑ์การตรวจสอบอย่างน้อย 3 ปี ต่อครั้ง

ธนาคารพาณิชย์ จดทะเบียนในต่างประเทศ	จำนวน ทั้งสิ้น	เขตปฏิบัติการ					
		ฝ่ายกำกับและตรวจสอบ สถาบันการเงิน				หน่วยกำกับ สถาบันการเงิน	
		รวม	สาขา ใหญ่	สาขา ย่อย	สาขาใน ภูมิภาค	สาขา ภาคใต้	สาขา ภาคอื่นๆ
2) ในความรับผิดชอบส่วน							
ตรวจสอบธนาคารพาณิชย์²							
ซีไอทง	1	1	1	-	-	-	-
แห่งโตเกียว	1	1	1	-	-	-	-
สหมาลาโย	1	1	1	-	-	-	-
แห่งอเมริกา	1	1	1	-	-	-	-
อินโดจีนและสุเอซ	2	2	1	1	-	-	-
ฮ่องกงและเซี่ยงไฮ้	2	2	1	1	-	-	-
รวม (3)	8	8	6	2	-	-	-
เฉลี่ยการตรวจสอบ 3 ปี							
ปีละ (4)	3	3	2	1	-	-	-
รวมทั้งสิ้น (1) + (3)	19	18	13	5	-	1	-
รวมเฉลี่ยการตรวจสอบ 3 ปี							
ปีละ (2) + (4)	7	7	5	2	-	-	-

* อาจตรวจสอบในปีหนึ่งปีก็ได้ เมื่อทำการตรวจสอบสาขาใหญ่ของธนาคารนั้น

4. จำนวนเจ้าหน้าที่ตรวจสอบธนาคารพาณิชย์

เจ้าหน้าที่ผู้ตรวจสอบธนาคารพาณิชย์จะเป็นกลไกที่ทำให้โครงการตรวจสอบที่วางไว้สำเร็จลุล่วงตรงตามเป้าหมาย ในกรณีที่จำนวนเจ้าหน้าที่มีจำกัด ก็จำเป็นต้องจัดวางการตรวจสอบให้เหมาะสม กล่าวคือ พยายามใช้คนที่มีอยู่จำกัดให้เต็มประสิทธิภาพ คือสามารถตรวจสอบธนาคารพาณิชย์ให้ได้จำนวนมาก และโดยใช้เวลาให้สั้นที่สุดเท่าที่จะทำได้ เพื่อจะสามารถตรวจสอบธนาคารได้ครบจำนวนตามโครงการที่วางไว้

ในการตรวจสอบธนาคารพาณิชย์แต่ละสำนักงาน จะใช้เจ้าหน้าที่ผู้ตรวจสอบไม่เท่ากัน โดยขึ้นอยู่กับปริมาณธุรกิจและปัญหาการดำเนินงานของธนาคารพาณิชย์ที่จะตรวจสอบเป็นสำคัญ ธนาคารพาณิชย์ที่มีปริมาณธุรกิจขนาดใหญ่หรือมีปัญหาในการดำเนินงานอยู่มาก ก็จำเป็นต้องใช้ผู้ตรวจสอบธนาคารพาณิชย์มากกว่าธนาคารที่มีปริมาณธุรกิจขนาดเล็กหรือไม่มีปัญหาในการดำเนินงาน หรือในกรณีการตรวจสอบสำนักงานใหญ่ก็จะใช้ผู้ตรวจสอบมากกว่าการตรวจสอบสาขา

จำนวนเจ้าหน้าที่ผู้ตรวจสอบธนาคารพาณิชย์ เพียงสิ้นเดือน พฤศจิกายน 2520 ปรากฏตามตารางที่ 5 นอกจากจำนวนผู้ตรวจสอบตามตารางดังกล่าวแล้ว สำหรับ ส่วนตรวจสอบธนาคารพาณิชย์ 1 และส่วนตรวจสอบธนาคารพาณิชย์ 2 ยังมีผู้ตรวจสอบธนาคารพาณิชย์อีกส่วนละ 2 คน ในฐานะหัวหน้าส่วนและผู้ช่วยหัวหน้าส่วน เพื่อทำหน้าที่บริหารงานตรวจสอบธนาคารพาณิชย์ และงานอื่นในความรับผิดชอบ

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 5

จำนวนผู้ตรวจสอบธนาคารพาณิชย์ เพียงสิ้นเดือน พฤศจิกายน 2520

ธนาคารแห่งประเทศไทย	หัวหน้า ผู้ตรวจการ ธนาคารพาณิชย์	ผู้ตรวจการ ธนาคารพาณิชย์	ผู้ช่วยผู้ตรวจการ ธนาคารพาณิชย์	รวม
ส่วนตรวจสอบธนาคาร พาณิชย์ 1	4	16	32	52
ส่วนตรวจสอบธนาคาร พาณิชย์ 2	4	16	32	52
หน่วยกำกับสถาบันการเงิน				
สาขากาณเณียว	1	3	6	10
สาขากาณเณียว	1	3	6	10
สาขากาณเณียว	1	3	6	10
รวม	11	41	82	134

สำหรับจำนวนเจ้าหน้าที่ผู้ตรวจสอบโดยประมาณในการตรวจสอบธนาคารพาณิชย์
ต่าง ๆ ทั่วไป แสดงได้ตามตารางที่ 6

ตารางที่ 6

จำนวนผู้ตรวจสอบธนาคารพาณิชย์ต่อ 1 สำนักงานโดยประมาณ

ธนาคาร	หัวหน้าผู้ตรวจการธนาคารพาณิชย์	ผู้ตรวจการธนาคารพาณิชย์	ผู้ช่วยผู้ตรวจการธนาคารพาณิชย์	รวม
1. สำนักงานใหญ่ของธนาคารพาณิชย์ที่จดทะเบียนในประเทศไทย	1 - 2	3 - 4	8 - 12	12-18
2. สาขาของธนาคารกลางประเทศ	1 - 2	3 - 4	6 - 9	10-15
3. สาขาของธนาคารพาณิชย์ที่จดทะเบียนในประเทศไทย	-	1	2 - 4	3-5

5. เวลาที่ใช้ในการตรวจสอบธนาคารพาณิชย์

เวลาที่ใช้ในการตรวจสอบธนาคารพาณิชย์ สำนักงานใดสำนักงานหนึ่งอาจแบ่งออกได้เป็น 3 ช่วงคือ ช่วงแรกเป็นระยะเวลาในการเตรียมการก่อนหน้าทำการตรวจสอบ ได้แก่การรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับสำนักงานที่จะทำการตรวจสอบนั้น เช่นปริมาณธุรกิจที่สำคัญ ข้อสังเกตจากการตรวจสอบครั้งก่อน รายงานการตรวจสอบภายในที่ธนาคารนั้นส่งมาให้ตามปกติ เจื่อนใจในการอนุญาตให้เปิดสำนักงานแห่งนั้น พนักงานชั้นบริหาร ฯลฯ นอกจากนั้น ก็เป็นการกำหนดและมอบหน้าที่แก่ผู้ที่จะทำการตรวจสอบในด้านต่าง ๆ และการเตรียมกระดาษทำการ เป็นต้น โดยปกติระยะเวลาเตรียมการนี้ไม่ใช่เวลานานนัก

ช่วงระยะเวลาที่ 2 เป็นช่วงที่จัดส่งผู้ตรวจการธนาคารพาณิชย์ออกไปทำการตรวจสอบยังสำนักงานธนาคารพาณิชย์นั้น จนกว่าจะแล้วเสร็จตามแผนงานและระยะเวลาที่กำหนดไว้

ช่วงระยะเวลาที่ 3 เป็นช่วงระยะเวลาหลังจากการตรวจสอบ ๗ สำนักงานธนาคารพาณิชย์นั้นเสร็จสิ้นลงแล้ว ช่วงระยะเวลานี้จะใช้ในการจัดทำรายงานการตรวจสอบ ได้แก่ การเตรียมข้อสั่ง เสด็จจากการตรวจสอบเพื่อออกไปสรุปผลการตรวจสอบกับผู้บริหาร สำนักงานธนาคารพาณิชย์แห่งนั้น ซึ่งได้แก่ผู้จัดการสาขาในกรณีการตรวจสอบสาขาธนาคารพาณิชย์และกรรมการผู้จัดการในกรณีการตรวจสอบสำนักงานใหญ่ หลังจากการสรุปผลแล้วก็จะจัดทำบันทึกสรุปผลการตรวจสอบส่งไปให้สำนักงานธนาคารดังกล่าว ต่อจากนั้นก็จัดทำรายงานการตรวจสอบจนกว่าจะแล้วเสร็จ ซึ่งรายงานการตรวจสอบนี้ ถ้าเป็นการตรวจสอบโดยเอกเทศ ก็จะจัดส่งให้สำนักงานที่ตรวจสอบด้วย แต่ถ้าเป็นการตรวจสอบสาขาพร้อมทั้งสำนักงานใหญ่ ก็จะรวบรวมจัดทำรายงานการตรวจสอบรวมเพียง 1 ชุด แล้วจัดส่งให้สำนักงานใหญ่ธนาคารนั้นต่อไป

การที่ต้องมีการสรุปผลการตรวจสอบก่อนกับผู้บริหารธนาคารพาณิชย์ก็เพื่อให้โอกาสแก่ ผู้บริหารธนาคารพาณิชย์ในการชี้แจงข้อสั่ง เสด็จของผู้ตรวจการธนาคารพาณิชย์ ตลอดจนตอบข้อซักถามของผู้ตรวจการธนาคารพาณิชย์ ในเรื่องราวที่พบจากการตรวจสอบ อย่างไรก็ตามในการตรวจสอบสำนักงานในเขตภูมิภาคต่าง ๆ นอกเขตกรุงเทพมหานคร และจังหวัดใกล้เคียง เช่น นนทบุรี สมุทรปราการและปทุมธานี การสรุปผลการตรวจสอบสำนักงานธนาคารพาณิชย์ในส่วนภูมิภาคกับผู้บริหารสำนักงานธนาคารพาณิชย์แห่งนั้น จะทำในวันสุดท้ายที่ทำการตรวจสอบ เพื่อมิให้สิ้นเปลืองค่าใช้จ่ายและระยะเวลาการเดินทาง

โดยปกติช่วงระยะเวลาที่ 3 ซึ่งเรียกรวมว่า ช่วงเวลาการจัดทำรายงานการตรวจสอบจะใช้เวลานานกว่า ช่วงเวลาทั้ง 2 ในตอนต้น โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ในการจัดทำรายงานสำนักงานใหญ่รวมสาขา ซึ่งจะมีรายละเอียดของข้อมูลและข้อสั่ง เสด็จของผู้ตรวจการธนาคารพาณิชย์มากมาย จะใช้เวลามากกว่าการจัดทำรายงานการตรวจสอบเอกเทศ ผู้ที่จัดทำรายงานรวมโดยปกติได้แก่ผู้ที่ตรวจสอบสำนักงานใหญ่ของธนาคารพาณิชย์แห่งนั้น แต่ไม่จำเป็นต้องทุกคน เพราะผู้ที่ตรวจสอบสำนักงานใหญ่บางคนอาจได้รับมอบหมายให้ทำรายงานเรื่องหนึ่งเรื่องใดเมื่อเสร็จแล้วก็พร้อมที่จะออกตรวจสอบ สำนักงานอื่นได้เลย โดยไม่ต้องรอให้รายงานรวมเสร็จสิ้นเสียก่อน

การตรวจสอบธนาคารพาณิชย์ในเขตกรุงเทพมหานคร และจังหวัดใกล้เคียง ได้แก่ นนทบุรี สมุทรปราการและปทุมธานี ตลอดจนในจังหวัดที่ตั้งของหน่วยกำกับสถาบันการเงินประจำสาขาภาคทั้ง 3 แห่งของธนาคารแห่งประเทศไทยจะใช้ผู้ตรวจการธนาคารพาณิชย์ 1 ชุด ตรวจสอบธนาคารพาณิชย์ 1 สำนักงานแล้วกลับมาทำรายงานการตรวจสอบทันที แต่การตรวจสอบธนาคารพาณิชย์ในส่วนภูมิภาคยกเว้นในจังหวัดที่ตั้งของสาขาภาคของธนาคารแห่งประเทศไทยดังกล่าว จะใช้ผู้ตรวจการธนาคารพาณิชย์ 1 ชุด ทำการตรวจสอบสำนักงานธนาคารพาณิชย์หลายสำนักงานติดต่อกันไปตามสายที่ได้วางแผนไว้ เมื่อครบถ้วนแล้วจึงจะกลับมาทำรายงานการตรวจสอบพร้อมกันไป

ในการวางโครงการตรวจสอบธนาคารพาณิชย์ หรือวางแผนการตรวจสอบธนาคารพาณิชย์ แต่ละแห่ง จะต้องมีการกำหนดเวลาที่จะใช้ในการตรวจสอบแต่ละสำนักงานให้เหมาะสม มิให้น้อยไปจนกระทั่งไม่สามารถตรวจสอบสำเร็จได้ทันเวลาที่กำหนด หรือมากเกินไปจนกระทั่งการตรวจสอบสำนักงานต่อไปต้องล่าช้าออกไปอีก ซึ่งเป็นผลให้ไม่สามารถวางแผนตรวจสอบได้ครบจำนวนตามเป้าหมาย ในการพิจารณากำหนดเรื่อง เวลาที่ใช้ในการตรวจสอบธนาคารพาณิชย์แต่ละสำนักงานมีปัจจัยหลายประการที่จะนำมาพิจารณาประกอบกัน ได้แก่ ปัจจัยต่อไปนี้

1) ปริมาณธุรกิจที่สำคัญ ปริมาณธุรกิจที่สำคัญของธนาคารพาณิชย์มีผลโดยตรงต่อการใช้เวลาในการตรวจสอบ สำนักงานใดที่มีปริมาณธุรกิจมาก ก็จำเป็นต้องใช้เวลาในการตรวจสอบนานกว่า สำนักงานที่มีปริมาณธุรกิจน้อย ปริมาณธุรกิจที่สำคัญที่นำมาพิจารณาในการกำหนดเวลาได้แก่ ปริมาณเงินฝาก ปริมาณการให้กู้ยืมและให้เครดิตและสินทรัพย์รวม ข้อมูลในเรื่องปริมาณธุรกิจที่สำคัญนี้จะได้จากงบทดลอง ฅวันสิ้น เดือนที่ธนาคารพาณิชย์ทุกสำนักงานจัดส่งไปให้ทุกเดือน

2) ความเสียหายของสินทรัพย์ ความเสียหายของสินทรัพย์หมายถึง การที่ธนาคารพาณิชย์มีสินทรัพย์บางอย่างที่เสื่อมค่าหรือคาดว่าจะเสื่อมค่า เช่นหนี้สูญหรือหนี้สงสัยว่าจะสูญ หรือสินทรัพย์บางอย่างคือคุณภาพเรียกว่าสินทรัพย์ต่ำกว่ามาตรฐาน เช่น

เงินให้กู้ยืมและให้เครดิตที่ค้างชำระเป็นเวลานาน และสินทรัพย์อื่นที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้
เป็นต้น สำนักงานธนาคารพาณิชย์ใดที่มีสินทรัพย์ค้างชำระเป็นจำนวนมาก ก็จำเป็นต้องใช้
เวลานานในการตรวจสอบและประเมินคุณภาพของสินทรัพย์อย่างถี่ถ้วน รวมถึงการใช้เวลา
ในการตรวจสอบคุณภาพของการจัดการสินทรัพย์และความระมัดระวังของผู้บริหารอย่าง
รอบคอบอีกด้วย ข้อมูลในเรื่องความเสียหายของสินทรัพย์นี้ จะได้จากรายงานผลการตรวจ
สอบครั้งก่อนและรายงานการตรวจสอบภายในที่ธนาคารพาณิชย์ส่งมาให้เป็นประจำ ถ้า
หากเป็นการตรวจสอบครั้งแรกก็จะได้ข้อมูลจากรายงานการตรวจสอบภายในเท่านั้น
แต่บางธนาคารก็ไม่สามารถทราบข้อมูลเหล่านี้ ได้ล่วงหน้าเลย

3) ข้อสังเกตจากการตรวจสอบครั้งก่อน ในการปฏิบัติงานของธนาคารพาณิชย์
มักจะมีข้อบกพร่องเกิดขึ้นทั้งในด้านการปฏิบัติงานประจำวันของธนาคารพาณิชย์และการ
ปฏิบัติตามพระราชบัญญัติการธนาคารพาณิชย์ ตลอดจนการปฏิบัติตามนโยบายดังกล่าว ข้อ
บกพร่องดังกล่าวจะถูกหยิบยกขึ้นมาเขียนเป็นข้อสังเกตไว้ในรายงานการตรวจสอบ
ธนาคารพาณิชย์ที่เคยปรากฏข้อบกพร่องดังกล่าวมากเมื่อจะทำการตรวจสอบในครั้งต่อไป
ไม่ว่าจะเป็นการตรวจสอบสาขาแห่งใด อาจต้องใช้เวลาในการตรวจสอบมากขึ้น ส่วน
ธนาคารพาณิชย์ที่มีข้อบกพร่องน้อยหรือไม่ปรากฏในข้อสังเกตจะใช้เวลาการตรวจสอบที่น้อยกว่า
ฉะนั้นในการวางแผนเรื่องเวลาจำต้องนำข้อสังเกตนี้มาร่วมพิจารณาด้วย

4) จำนวนผู้ตรวจสอบ การตรวจสอบธนาคารพาณิชย์ ถ้าใช้ผู้ตรวจสอบหลายคน
ก็อาจจะทำการตรวจสอบได้อย่างรวดเร็วและเสร็จจรดได้ ในระยะเวลาสั้น อย่างไรก็ตาม
การกำหนดจำนวนผู้ตรวจสอบแต่ละสำนักงานจะต้องคำนึงถึง ข้อมูลทั้ง 3 ประการที่กล่าว
ข้างต้นด้วย ทั้งนี้ เพื่อจัดกำลังคนให้พอเหมาะ กับปริมาณงาน นอกจากนั้นความร่วมมือ
และประสานงานซึ่งกันและกันระหว่างผู้ทำการตรวจสอบสำนักงานเดียวกันก็มีส่วนสำคัญด้วย
ในการกำหนดจำนวนผู้ตรวจสอบแต่ละสำนักงานอาจนำจำนวนผู้ตรวจสอบสำนักงานแห่งนั้น
ครั้งก่อนมาพิจารณาด้วย

5) ระยะเวลาในการตรวจสอบครั้งก่อน จำนวนชั่วโมงหรือวันทำการในการ
ตรวจสอบสำนักงานธนาคารพาณิชย์แห่งนั้น เมื่อครั้งหลังสุด จะนำมาพิจารณากำหนด

ชั่วโมงหรือวิทาการของการตรวจสอบสำนักงานธนาคารพาณิชย์นั้นในครั้งต่อไปโดยเทียบเคียงกับปริมาณธุรกิจที่เพิ่มขึ้นสำหรับการตรวจสอบสำนักงานธนาคารพาณิชย์แห่งใดครั้งแรก อาจเทียบเคียงกับระยะเวลาในการตรวจสอบสำนักงานธนาคารพาณิชย์อื่นที่มีปริมาณธุรกิจและปัญหาคล้ายคลึงกัน

6) ความร่วมมือของธนาคารพาณิชย์ ในการตรวจสอบธนาคารพาณิชย์นั้น สิ่งจำเป็นที่สุดก็คือความร่วมมือของธนาคารพาณิชย์ในการเอื้ออำนวยความสะดวกแก่การตรวจสอบธนาคารพาณิชย์ที่ให้ความร่วมมือในการตรวจสอบแก่ผู้ตรวจการธนาคารพาณิชย์ด้วยก็ จะช่วยขจัดปัญหาหรืออุปสรรคที่จะมีผลให้การตรวจสอบธนาคารพาณิชย์แห่งนั้นต้องล่าช้าออกไปกระทั่งไม่สำเร็จตามระยะเวลาที่กำหนดไว้ ความร่วมมือของธนาคารพาณิชย์ ได้แก่ ความพร้อมเพรียงและสมบูรณ์ของเอกสารหลักฐาน การมีระบบการบัญชีที่ไม่ยุ่งเหยิงและเข้าใจง่าย การจัดเก็บเอกสารหลักฐานอย่างเรียบร้อยครบถ้วน การปฏิบัติตามระเบียบข้อบังคับของสำนักงานใหญ่และระบบการควบคุมภายในที่วางไว้ ตลอดจนการอำนวยความสะดวกแก่ผู้ตรวจสอบในเรื่องสถานที่เป็นต้น ข้อมูลดังกล่าวนี้ไม่เป็นข้อมูลตัวเลข การวางแผนเรื่องเวลาการตรวจสอบจะได้รับข้อมูลจากการศึกษาถึงระบบการธนาคารพาณิชย์แห่งนั้นโดยส่วนรวมตลอดจนข้อมูลจากผู้ที่ทำกรตรวจสอบธนาคารพาณิชย์นั้นมาก่อนไม่ว่าจะเป็นสาขาใด

7) ข้อมูลอื่น ๆ ได้แก่ข้อมูลต่าง ๆ ที่ไม่เป็นตัวเลขหรือข้อมูลที่รวบรวมขึ้นจากประสบการณ์ของผู้ตรวจการธนาคารพาณิชย์ นอกเหนือจากที่กล่าวในข้อ 6 ข้อมูลดังกล่าวอาจเกิดขึ้นจากผู้ตรวจการธนาคารพาณิชย์หรือธนาคารพาณิชย์ตลอดจนบุคคลภายนอกก็ได้ ทางคานี้ผู้ตรวจการธนาคารพาณิชย์อาจได้แก่ความสามารถและประสบการณ์ของผู้ตรวจการธนาคารพาณิชย์ ซึ่งแต่ละคนมีไม่เท่ากัน การใช้เวลาตรวจสอบย่อมไม่เท่ากันด้วย ความสามารถและประสบการณ์นี้รวมถึงความรู้ในงานการตรวจสอบ การใช้เทคนิคในการตรวจสอบ ความเข้าใจปัญหาและความสามารถในการตัดสินใจสำหรับทางคานธนาคารพาณิชย์อาจได้แก่ ความสามารถของผู้บริหาร ความร่วมมือของพนักงาน การปฏิบัติตามกฎหมายและข้อบังคับของธนาคารแห่งประเทศไทยเหล่านี้ เป็นต้น ทางคานบุคคล

ภายนอกแล้ว ข้อมูลที่เห็นเด่นชัดได้แก่ เรื่องราวที่ประชาชนหรือลูกค้าของธนาคารพาณิชย์ ร้องเรียนมายังธนาคารแห่งประเทศไทยและชาวที่ปรากฏทางหน้าหนังสือพิมพ์

เวลาในการตรวจสอบธนาคารพาณิชย์แต่ละสำนักงานจะหมายถึง เวลาที่ใช้ในการดำเนินกิจกรรม ในความหมายของเพอท ฉะนั้นเวลาที่ใช้ในการวางแผนการตรวจสอบธนาคารพาณิชย์ จึงเป็นเวลาโดยประมาณที่คาดว่าจะใช้ในการตรวจสอบธนาคารพาณิชย์ แห่งใดแห่งหนึ่งจนแล้วเสร็จ ก่อนที่จะดำเนินการตรวจสอบธนาคารพาณิชย์สำนักงานต่อไป ซึ่งในการประมาณค่าเวลาการตรวจสอบนี้ อาศัยเทคนิคของเพอทที่กล่าวมาแล้วในบทที่ 3 ว่า การประมาณค่าเวลาจะใช้ผู้ที่มีประสบการณ์ในการทำงานในเรื่องที่จะทำการวางแผน เป็นผู้ประมาณค่าเวลาให้เป็น 3 ระดับ คือ เวลาที่การดำเนินกิจกรรมจะแล้วเสร็จเร็วที่สุด (Optimistic time, a) เวลาที่การดำเนินกิจกรรมจะแล้วเสร็จช้าที่สุด (Pessimistic time, b) และเวลาที่ควรจะใช้ในการทำกิจกรรมนั้นในภาวะปกติ (Most likely time, n) จากนั้นก็จะคำนวณค่าเวลาตัวกลางที่จะใช้วางแผน (Expected time, te) ต่อไป

ศูนย์วิจัยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย